

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาทัศนคติ พฤติกรรมต่อการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ และศึกษาถึงปัญหาในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของ สถานื่อนามัยใน จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

สถานที่ศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลจากสถานื่อนามัยทุกแห่งในจังหวัดอุตรดิตถ์ ดังภาพที่ 11 (แสดงอาณาเขตที่ตั้งสถานื่อนามัย)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ สถานื่อนามัยในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 86 แห่ง ในสถานื่อนามัยแต่ละแห่ง กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามคือ หัวหน้าสถานื่อนามัย และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่อยู่ในสถานื่อนามัย จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัย สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพเป็นจริงที่ปฏิบัติ แนวคิดเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนด เนื้อหาของแบบสอบถามเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปแบ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไป ของสถานื่อนามัยดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ข้อคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด และ แบบเลือกตอบ

2) ข้อมูลทั่วไปของสถานื่อนามัย ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของสถานื่อนามัย ปริมาณคนไข้เฉลี่ยต่อวัน ความรับผิดชอบของสถานื่อนามัย เช่น จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหลังคาเรือน จำนวนประชากรในเขตรับผิดชอบ รวมถึงจำนวนเจ้าหน้าที่ประจำสถานื่อนามัย ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด และแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากสถานอนามัย โดยใช้แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) เป็นการประเมินค่า 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง , เห็นด้วย , ไม่เห็นด้วย , ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จะมีค่าลำดับคะแนนตั้งแต่ 4,3,2,1 มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ

ข้อความเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 4
เห็นด้วย	ให้คะแนน 3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1

ข้อความเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1
เห็นด้วย	ให้คะแนน 2
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 4

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติต่อมูลฝอยติดเชื้อจากสถานอนามัย มีคำถาม 4 ประเด็นหลัก คือ พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อ การรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ การเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ และการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อของสถานอนามัย ปฏิบัติอยู่จริงในปัจจุบัน โดยใช้แบบเลือกตอบและแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) เป็นการประเมินค่า 5 ระดับ คือ ทำทุกครั้ง, ทำบ่อยครั้ง, บางครั้ง, นาน ๆ ครั้ง, ไม่เคยปฏิบัติ จะมีลำดับคะแนนตั้งแต่ 4,3,2,1,0 โดยที่

ทำทุกครั้ง หมายถึง ได้ปฏิบัติต่อสิ่งนั้นสม่ำเสมอเป็นประจำ เช่น ในจำนวน 10 ครั้ง ปฏิบัติทั้ง 10 ครั้ง

ทำบ่อยครั้ง หมายถึง ได้ปฏิบัติต่อสิ่งนั้นค่อนข้างสม่ำเสมอเป็นประจำ เช่น ในจำนวน 10 ครั้ง ปฏิบัติได้ 7-9 ครั้ง

บางครั้ง หมายถึง ได้ปฏิบัติต่อสิ่งนั้นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ เช่น ในจำนวน 10 ครั้ง ปฏิบัติได้ 4-6 ครั้ง

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ได้ปฏิบัติต่อสิ่งนั้นอยู่บ้างไม่สม่ำเสมอ เช่น ในจำนวน 10 ครั้ง ปฏิบัติได้ 1-4 ครั้ง

ไม่เคยทำ หมายถึง ไม่ปฏิบัติต่อสิ่งนั้นเลย

นอกจากนี้ยังได้มีคำถามเพื่อถามถึงเหตุผลในการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติเป็นคำถามอิสระ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของสถานเอนามัย โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scaling) มี 5 ลำดับ คือ รุนแรงมากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ไม่มีปัญหา โดยมีค่าลำดับคะแนนตั้งแต่ 4,3,2,1,0 นอกจากนั้นจะมีคำถามแบบตอบอิสระให้ผู้กรอกแบบสอบถามได้กรอกปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น จากการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ทั้ง 4 ขั้นตอน ของสถานเอนามัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้สังเกตและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่อยู่ในสถานเอนามัย เพื่อเป็นการหาข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการสร้างเครื่องมือ

2) นำข้อมูลที่ได้มาประมวลและทำการสร้างแบบสอบถาม

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

4) หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เมื่อสร้างแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ช่วยพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

5) ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ เช่น ทางด้านภาษาที่ใช้ ความต่อเนื่องของข้อความและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานเอนามัย อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลจากการหาค่าความเชื่อมั่น ปรากฏว่า ส่วนที่ 2 ทศนคติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ของเจ้าหน้าที่สถานเอนามัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ส่วนที่ 3 การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของเจ้าหน้าที่สถานเอนามัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 และในส่วนที่ 4 ปัญหาในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของสถานเอนามัย มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.72 แสดงว่าข้อความแบบประเมินค่าทั้ง 3 ส่วนอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำหนังสือจากผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษาศานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือจากนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์ ในการนำส่งแบบสอบถามให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่อยู่ในสถานเอนามัยทุกแห่งในจังหวัดอุตรดิตถ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 172 ชุด และให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 172 ชุด โดยได้ให้นักวิชาการสาธารณสุขในระดับอำเภอเป็นผู้ช่วยเหลือในการตามเก็บแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำมาจัดระเบียบ ลงรหัส และบันทึกข้อมูลลงใน Diskette เพื่อใช้ในการประมวลผลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS For Windows) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติบรรยาย นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) การกระจายแบบร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของสถานีนอนามัย ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ พฤติกรรม และปัญหา การจัดการมูลฝอยติดเชื้อของสถานีนอนามัย

2) การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การคำนวณหาค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance : ANOVA)